

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ Α

A1. γ

A2. γ

A3. β

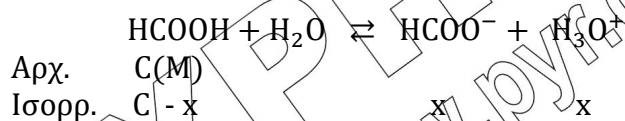
A4. γ

A5. α

ΘΕΜΑ Β

B1. α.

Η εξίσωση της αντίδρασης ιοντισμού του HCOOH είναι:

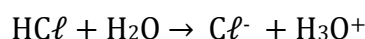

Από ν. Ostwald $K_a = \frac{x^2}{c-x}$ και με προσέγγιση $k_a = \frac{x^2}{c} \Rightarrow x = [\text{H}_3\text{O}^+] = \sqrt{k_a \cdot C}$

ενώ $\alpha = \sqrt{\frac{K_a}{C}}$

Έτσι με προσθήκη H₂O (αραίωση), μειώνεται η συγκέντρωση C του οξέος, οπότε ο βαθμός ιοντισμού $\alpha = \sqrt{\frac{K_a}{C'}}$, αυξάνεται, ενώ η $[\text{H}_3\text{O}^+] = \sqrt{k_a C'}$ μειώνεται.

β. Με προσθήκη αερίου HCl, χωρίς μεταβολή όγκου, έχουμε τη εξίσωση:

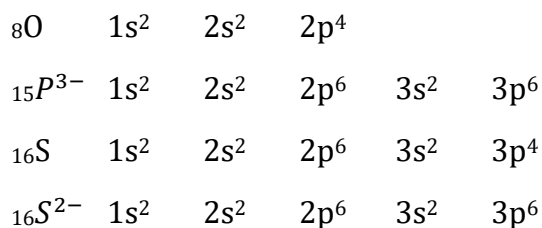

Έτσι λόγω επίδρασης του κοινού ιόντος H₃O⁺, η ισορροπία ιοντισμού του HCOOH μετατοπίζεται αριστερά (αρχή Le Chatelier), οπότε ο βαθμός ιοντισμού α μειώνεται.

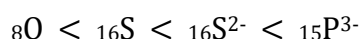
Όμως, η μεταβολή αυτή δεν αναιρείται πλήρως, οπότε η $[\text{H}_3\text{O}^+]$ τελικά είναι αυξημένη, σε σχέση με την αρχική.

B2.

α. Οι ηλεκτρονιακές δομές είναι:

β. Κατάταξη σε αύξουσα σειρά μεγέθους:

Αιτιολόγηση:

Το ${}_8\text{O}$ είναι το μικρότερο, αφού τα ηλεκτρόνια του καταλαμβάνουν δύο στιβάδες, ενώ τα υπόλοιπα τρία σωματίδια έχουν από τρεις. Ανάμεσα σε ${}_{16}\text{S}$ και ${}_{16}\text{S}^{2-}$, το S^{2-} είναι μεγαλύτερο, αφού έχουν ίδιο αριθμό στιβάδων, ίδια έλξη των ηλεκτρονίων σθένους από τον πυρήνα αλλά στο S^{2-} υπάρχει μεγαλύτερη άπωση μεταξύ των ηλεκτρονίων (μεγαλύτερο ηλεκτρονιακό νέφος). Τέλος, το ανιόν ${}_{15}\text{P}^{3-}$ είναι ακόμα μεγαλύτερο αφού στον πυρήνα του έχει λιγότερα πρωτόνια (15 αντί για 18 του S) και έτσι μειώνεται η έλξη μεταξύ πυρήνα και ηλεκτρονίων σθένους.

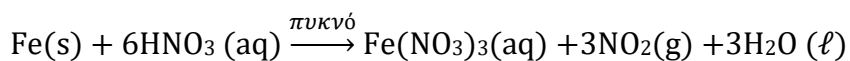
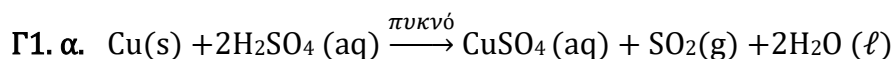
B3.

Το H_2O είναι πολικός διαλύτης, λόγω σχήματος $\text{H}-\text{O}-\text{H}$, ενώ ο CCl_4 μη πολικός (συμμετρικό τετραεδρικό μόριο). Επειδή τα όμοια διαλύουν όμοια, τα α· (KCl) και γ (CH_3OH) ως πολικές ουσίες, διαλύονται στο H_2O , ενώ η β (C_6H_{14}) διαλύεται στον CCl_4 .

B4. α. Η προς τα δεξιά αντίδραση είναι εξώθερμη αφού το διάγραμμα φαίνεται πως με την αύξηση της θερμοκρασίας, η απόδοση α μειώνεται οπότε δεν ευνοείται (η ισορροπία μετατοπίζεται αριστερά).

β. Μεγαλύτερη πίεση είναι η P_2 . Αυτό γιατί με αύξηση της πίεσης, (λόγω ελάττωσης του όγκου του δοχείου) η ισορροπία μετατοπίζεται δεξιά, όπου ελαττώνονται τα ολικά mol των αερίων. Έτσι, από το διάγραμμα αυτό βλέπουμε ότι για σταθερή θερμοκρασία, στην καμπύλη P_2 αντιστοιχεί μεγαλύτερη απόδοση (πιο δεξιά η XI) σε σχέση με την καμπύλη P_1 .

ΘΕΜΑ Γ

β. Στην 1^η αντίδραση:

Οξειδωτικό σώμα είναι το HNO_3

Αναγωγικό σώμα είναι ο Cu

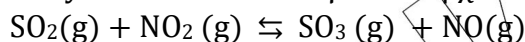
Στη 2^η αντίδραση:

Οξειδωτικό σώμα είναι το HNO_3

Αναγωγικό σώμα είναι ο Fe

Γ2.

Έστω x mol SO_2 και y mol NO_2 ότι εισάγονται αρχικά στο δοχείο. Τότε :

Αρχ.	x	y mol	—	—
Αντιδ.	ω	ω	—	—
Παραγ.	—	—	ω	ω
XI	$x - \omega$	$y - \omega$	ω	ω
Η	0,2	0,6	0,6	0,6

Οπότε :

α. $K_c = \frac{[\text{SO}_3][\text{NO}]}{[\text{SO}_2][\text{NO}_2]} = \frac{\frac{0,6}{V} \cdot \frac{0,6}{V}}{\frac{0,2}{V} \cdot \frac{0,6}{V}} \Rightarrow K_c = 3$

β. Η απόδοση θα υπολογιστεί ως προς το σώμα που βρίσκεται σε έλλειμμα. Υπολογίζουμε τις αρχικές ποσότητες x και y .

$\text{SO}_2: x - \omega = 0,2 \rightarrow x = 0,8$ (αφού $\omega = 0,6$)

$\text{NO}_2: y - \omega = 0,6 \rightarrow y = 1,2$

Άρα σε έλλειμμα ήταν το SO_2 , οπότε : $\alpha = \frac{\omega}{x} = \frac{0,6}{0,8} = 0,75$ ή 75% η απόδοση .

γ. Έστω ότι προστίθενται στο αρχικό μίγμα n mol SO_2 . Τότε :

	SO_2	+	NO_2	$\rightleftharpoons$	SO_3	+	NO
Αρχ.	$0,8 + n$		1,2		—		—
Αντιδ.	κ		κ		—		—
Παραγ.	—		—		κ		κ
XI	$0,8 + n - \kappa$		$1,2 - \kappa$		κ		κ

Αφού το SO_2 βρίσκεται σε περίσσεια, η απόδοση τώρα θα υπολογιστεί από το NO_2 , που βρίσκεται σε έλλειμμα.

$\alpha = \frac{\kappa}{1,2} = 0,75 \Rightarrow \kappa = 0,9$ mol

Επειδή η θερμοκρασία δε μεταβάλλεται, οι ποσότητες στη νέα χημική ισορροπία, επαληθεύουν την τιμή της $K_c = 3$.

$$K_c = 3 \Rightarrow \frac{\frac{0,9}{V} \cdot \frac{0,9}{V}}{\frac{n-0,1}{V} \cdot \frac{0,3}{V}} = 3 \Rightarrow n - 0,1 = 0,9 \Rightarrow \boxed{n = 1 \text{ mol}} \text{ SO}_2$$

Γ3.

α. Έστω $v = \kappa [\text{NO}]^x [\text{O}_2]^y$ ο νόμος της ταχύτητας

από το 1^ο πείραμα: $3,2 \cdot 10^{-3} = \kappa (2 \cdot 10^{-2})^x (5 \cdot 10^{-3})^y$

από το 2^ο πείραμα: $12,8 \cdot 10^{-3} = \kappa (4 \cdot 10^{-2})^x (5 \cdot 10^{-3})^y$

Διαιρώντας κατά μέλη: $\frac{1}{4} = \left(\frac{1}{2}\right)^x \Rightarrow x = 2$

Ομοίως διαιρώντας κατά μέλη, από τα δεδομένα του 1^{ου} και του 3^{ου} πειράματος προκύπτει: $2^y = 2 \Rightarrow y = 1$

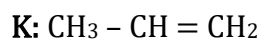
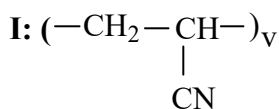
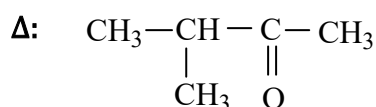
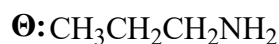
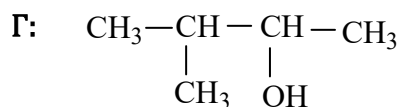
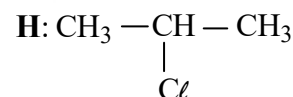
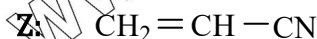
Έτσι, ο νόμος της ταχύτητας είναι $v = \kappa [\text{NO}]^2 [\text{O}_2]$

β. Από τις τιμές του 1^{ου} πειράματος, επιλύονται ως προς κ , έχουμε:

$$\kappa = \frac{v}{[\text{NO}]^2 [\text{O}_2]} = \frac{3,2 \cdot 10^{-3} \text{ mol} \cdot \text{L}^{-1} \cdot \text{s}^{-1}}{(2 \cdot 10^{-2} \text{ mol} \cdot \text{L}^{-1})^2 \cdot 5 \cdot 10^{-3} \text{ mol} \cdot \text{L}^{-1}} = \frac{3,2 \cdot 10^{-3}}{2 \cdot 10^{-6}} \text{ mol}^{-2} \cdot \text{L}^2 \cdot \text{s}^{-1} = 1600 \text{ mol}^{-2} \cdot \text{L}^2 \cdot \text{s}^{-1}$$

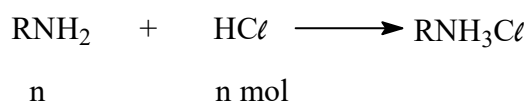
ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

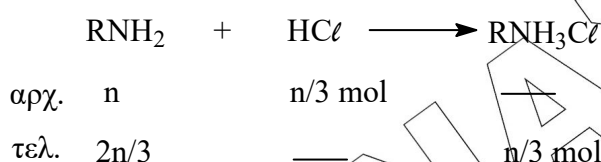
Δ2.

Η εξίσωση της αντίδρασης της αμίνης με το HCl είναι:

Με προσθήκη 20 + 40 = 60ml διαλύματος HCl, φτάνουμε στο ισοδύναμο σημείο. Αν C η συγκέντρωση του πρότυπου διαλύματος HCl, τότε

$n = 0,06 \cdot C \text{ mol}$. Όταν είχαν προστεθεί 20ml του πρότυπου διαλύματος, δηλαδή για $0,02 \cdot C = n/3 \text{ mol HCl}$, προκύπτει ρυθμιστικό διάλυμα με $[\text{OH}^-] = 8 \cdot 10^{-4} \text{ M}$. Έτσι :

$$\text{Για την αμίνη } C_B = \frac{2n}{3V}$$

$$\text{Για το άλας } C_{οξ} = \frac{n}{3V}$$

Από την εξίσωση του Henderson :

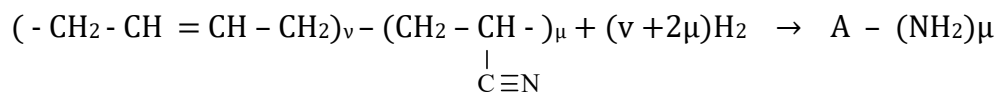
$$[\text{OH}^-] = K_b \frac{C_B}{C_{οξ}} \Rightarrow K_b = [\text{OH}^-] = K_b \frac{C_{οξ}}{C_B} = 8 \cdot 10^{-4} \cdot \frac{1}{2} \Rightarrow K_b = 4 \cdot 10^{-4} \text{ για την αμίνη.}$$

Δ3.

i. Από τον νόμο της ωσμωμετρίας

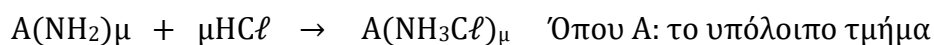
$$\Pi \cdot V = \frac{n}{M_r} RT \Rightarrow M_r = \frac{m \cdot R \cdot T}{\Pi \cdot V} = \frac{53,8 \cdot 0,082 \cdot 300}{0,082 \cdot 0,3} \Rightarrow M_r = 53800$$

ii. Η αντίδραση πλήρους υδρογόνωσης του συμπολυμερούς με το H₂ είναι :

$$n = \frac{5,38}{53800} = 10^{-4} \text{ mol} \quad (v+2\mu) \cdot 10^{-4} \text{ mol} \quad 10^{-4} \text{ mol}$$

$$n\text{HCl} = CV = 2 \cdot 10^{-2} \text{ mol}$$

$$10^{-4} \text{ mol} \quad \mu \cdot 10^{-4} = 2 \cdot 10^{-2}$$

$$\text{Άρα } \mu = 200$$

$$M_r \text{ συμπολυμερούς} = 53800 \Rightarrow v \cdot 54 + \mu \cdot 53 = 53800 \Rightarrow$$

$$54v = 53800 - 10600 \Rightarrow 54v = 43200 \Rightarrow v = 800$$

$$n_{H_2} = (v + 2\mu) \cdot 10^{-4} = 0,12 \text{ mol}$$

$$\text{Άρα } m_{H_2} = n \cdot M_r = 0,12 \cdot 2 = 0,24 \text{ g } H_2$$

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΤΣΙΚΛΙΔΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΠΥΡΗΝΑΣ

www.pyr.gr